

# BIJBELS GRIEKS LES 1

## 1.1 Inleiding

Voor u ligt de eerste les van de cursus **Bijbels Grieks**.

Bijbels Grieks is een dode taal. Deze taal wordt dus niet meer gesproken. Het Grieks dat de huidige Grieken spreken, is het **Nieuw Grieks**. Zowel de grammatica als de uitspraak van het Nieuw Grieks zijn anders!

Tot uw geruststelling kan ik u zeggen dat het leren van het Bijbels Grieks niet moeilijker is dan het leren van een moderne vreemde taal.

Belangrijk is dat u er *regelmatig* aan werkt en dat u hetgeen u leren moet ook *werkelijk* leert.

In de lessen vindt u **oefenopdrachten** en **opdrachten**. U beheerst de les als u de **opdrachten** met voldoende resultaat kunt maken

## 1.2 De Griekse taal (1)

Op dat gedeelte van de Balkan dat in de oudheid Hellas heette en nu nog officieel die naam draagt, wordt sinds de grijze oudheid Grieks gesproken. We weten niet wanneer de eerste Griekssprekende mensen er arriveerden.

Wel weten we dat ze er aan het begin van het tweede millennium voor Christus waren. Vanaf ongeveer 1600 voor Chr. tot ongeveer 1200 voor Chr. werd Griekenland bestuurd vanuit grote paleizen (bijvoorbeeld te Mycene). Deze periode wordt het Myceense tijdperk genoemd. Men sprak toen Grieks. We weten dit omdat ze een schrift hebben achtergelaten dat een vorm van het Grieks is. Dit schrift noemen we het Lineair B.



Homerus

In de achtste eeuw voor Chr. duiken er opnieuw geschreven teksten op. Ze zijn in een andere vorm geschreven dan het lineair B. De eerste Griekse literatuur wordt dan geschreven: Homerus' Ilias en Odyssee. (zie achtergrondinformatie)

Het heldendicht de Ilias gaat over een klein gedeelte van de tienjarige oorlog tussen de Grieken en de Trojanen.

Een van de oorlogshelden, Odysseus, heeft een zeer avontuurlijke terugreis. Die kunnen we lezen in het heldendicht de Odyssee.

De Ilias en Odyssee zijn geschreven in een vermenging van het **Aeolische** en **Ionische** dialect. Daarnaast kennen we nog het Attische en het Dorische dialect.

Pas rond 400 voor Chr. begon zich een algemene verkeerstaal te ontwikkelen, uit het Attisch voortgekomen. Deze algemene verkeerstaal noemen we **Koinè**.

In dit Koinè-Grieks is het Nieuwe Testament, maar ook de Septuaginta (de Griekse vertaling van het Oude Testament) geschreven.

## 1.3 Het Griekse alfabet

Het Griekse alfabet bestaat uit 24 letters. Kleine letters (minuscels) en hoofdletters (majuscels). Vast en zeker kent u al tiental van die letters. We spreken van  $\alpha$ -leerlingen (leerlingen met een goede aanleg voor talen) en van  $\beta$ -leerlingen (leerlingen met een goede aanleg voor de exacte vakken). Ook zal bijvoorbeeld het getal  $\pi$  (pi) u nog wel bekend voorkomen i.v.m. het berekenen van de omtrek en oppervlakte van een cirkel. Op de volgende pagina vindt u het Griekse alfabet. Leer dit goed!

**BIJBELS GRIEKS LES 1**

<b>klein</b>	<b>groot</b>	<b>klank</b>	<b>naam</b>
α	A	a	alfa
β	B	b	bèta
γ	Γ	Duitse g	gamma
δ	Δ	d	delta
ε	E	e	epsilon
ζ	Z	dz	dzèta
η	H	è	èta
θ	Θ	t+h	thèta
ι	I	i	jota
κ	K	k	kappa
λ	Λ	l	labda
μ	M	m	mu
ν	N	n	nu
ξ	Ξ	ks	ksi
ο	O	o	omikron
π	Π	p	pi
ρ	P	r	ro
σ, ς	Σ	s	sigma
τ	T	t	tau
υ	Υ	Franse u	upsilon
φ	Φ	p+h	phi
χ	Χ	ch	chi
ψ	Ψ	ps	psi
ω	Ω	oo	omega

# BIJBELS GRIEKS LES 1

## Oefenopdracht 1

(Antwoorden staan aan het einde van deze les! Kijk de oefenopdrachten meteen na!)

Spel en lees de volgende woorden; tussen de haakjes staat de uitspraak.

βίος (bios), Πέτρος (petros), Μάρκος (markos), Ατλας (atlas),  
 Ιουδας (joedas), Ναζαρεθ (nadzaret), Θωμάς (toomas), ψαλμός (psalmos),  
 δεκά (deka), κρίσις (krisis), κόσμος (kosmos), χαρακτήρ (charaktèr),  
 δόγμα (dogma), θερμός (thermos). Let op! De "è" klinkt als in ons woord "bed"

Probeer u de volgende Nieuw-Testamentische woorden eens te lezen?

γενεσις ; ζωνη ; ψυχη ; καταστροφη ; χορος ; βασις ; έξοδος

### 1.4 Tweeklanken

Tweeklanken kennen we ook in onze taal. Voorbeelden daarvan zijn: eu, ie, ou.  
 Hieronder vindt u de Griekse tweeklanken.

αι	uitspraak: aj	α = α + ι	uitspraak: aaj
ει	uitspraak: ei	η = η + ι	uitspraak: èj
ευ	uitspraak: ui	ω = ω + ι	uitspraak: ooj
οι	uitspraak: oj		
ου	uitspraak: oe		
υι	uitspraak :wie		
αυ	uitspraak :au		

### 1.5 Spiritus

Een klinker of een tweeklank aan het begin van een woord heeft altijd het teken <sup>˘</sup> (spiritus lenis) of <sup>ˆ</sup> (spiritus asper).

De spiritus lenis wordt niet uitgesproken.

De spiritus asper wordt uitgesproken als een **h**.

Ook de ρ aan het begin van een woord heeft altijd een spiritus asper.

### Voorbeelden

Ἡρακλῆς (heraklès)	= Herakles, een Griekse held
ἐπιστολή (epistolè)	= brief
Ἰωάννης	= Johannes (de spiritus staat altijd <b>voor</b> een hoofdletter)
εὐαγγέλιον	= Evangelie (de spiritus staat meestal boven de i of u in tweeklanken)

N.B.! spreek γγ uit als *ng*. (zie εὐαγγέλιον)

**BIJBELS GRIEKS LES 1**

**Oefenopdracht 2.** (antwoorden staan aan het einde van deze les!)

Schrijf de volgende namen uit het Nieuwe Testament over.  
Spreek ze hardop uit. Schrijf de vertaling er achter.

Voorbeeld: Ἰωσηφ = Jozef

1. Ἰησους
2. Ἡρωδης
3. Παυλος
4. Χριστος
5. Πετρος
6. Νικοδημος
7. Ἰσραηλ
8. Τιμοθεος
9. Ἀβρααμ

**Opdracht 1** (Antwoorden staan aan het einde van deze les!)

- **Vertaal de namen in het Nederlands!**

- a. Θεοφιλος
- b. Γαμαλιηλ
- c. Κλεοπας
- d. Ἐπαφροδιτος
- e. Ταβιθα
- f. Σαλωμη

### 1.6 Accenten

Bijna alle Griekse woorden hebben accenten. Wij zullen ze in deze cursus weglaten.  
Alleen waar problemen zullen ontstaan, zullen we ze vermelden.

Het accent kan namelijk woorden helpen onderscheiden,  
bijvoorbeeld:

ζήτει = zoek!

ζητεῖ = hij zoekt

Ἰωσηφ ζητεῖ = Jozef zoekt

**Oefenopdracht 3.** (Antwoorden staan aan het einde van deze les!)

**Leer de volgende woorden.**

και = en; γραφει = hij schrijft; καθιζει = hij gaat zitten; ἤκει = hij komt, is gekomen; πως; = hoe?; δευρο = hier;

**Vertaal:**

1. Μαρια και Μαρθα
2. Λαζαρος και Ἰησους
3. ἸΗΣΟΥΣ
4. Τερτιος γραφει

## BIJBELS GRIEKS LES 1

5. Φελιξ καθίζει
6. Ἡρωδης ζητεῖ
- 7 πως δευρο ήκει;

### 1.7 De tegenwoordige tijd

Hij maakt het touw los. Deze zin staat in de **tegenwoordige tijd**. Om precies te zijn: in de **onvoltooid tegenwoordige tijd**.

"Hij maakt los" is in het Grieks meestal één woord nl. λυει

λυει kan echter ook "zij maakt los" of "het maakt los" betekenen. We zeggen: λυει is de *derde* persoon enkelvoud.

Zo is λυομεν de eerste persoon meervoud nl. "wij maken los"

λυειν is de **infinitief**, het hele werkwoord. Bijvoorbeeld: Hij wilde het touw *losmaken*.

Hieronder vindt u de vervoeging van het werkwoord losmaken in de onvoltooid tegenwoordige tijd.

In het vervolg spreken we over **praesens** (prs) in plaats van tegenwoordige tijd.

1ste pers. ev.	λυω	ik maak los
2ste pers. ev.	λυεις	jij, u, maakt los
3ste pers. ev.	λυει	hij, zij, het maakt los
1ste pers. mv.	λυομεν	wij maken los
2ste pers. mv.	λυετε	jullie maken los; u maakt los <i>meervoud!</i>
3ste pers. mv.	λυουσι(ν)	zij maken los
infinitief (hele werkwoord.)	λυειν	losmaken, los te maken

- Werkwoorden worden altijd aangegeven met de 1ste pers. ev.!
- De (ν) wordt alleen gebruikt *voor een klinker en aan het einde van de zin*.

Hier volgen enkele werkwoorden. **Leer deze woorden.**

θωω = offeren; λεγω = spreken, zeggen; πιστευω = geloven;

φευγω = vluchten; αποστελλω = zenden; βαπτιζω = dopen.

φερω = dragen, brengen; σπειρω =zaaien; θεριζω = maaien, oogsten

**Leer ook de volgende woorden:**

οὐ, οὐκ = niet; οὐδε = en niet; ποτε = wanneer?; τί = wat?; τίς = wie?;

εἰπέ μοι = zeg mij; ἐστιν = is; τον σταυρον = het kruis; Ἑλληνη = Griek

**BIJBELS GRIEKS LES 1****Voorbeelden:**

Let op: In plaats van een vraagteken staat er in het Grieks een ;

Αβρααμ θυει = Abraham offert

πιστευειν = geloven, te geloven

τί λεγεις; = Wat zeg jij?

ποτε φυγετε; = Wanneer vluchten jullie?

ειπέ μοι, τίς Παυλος ἐστιν; = Zeg mij, wie is Paulus?

ειπέ μοι, ποτε Πετρος γραφει; = Zeg mij, wanneer schrijft Petrus?

οὐ σπειρουσιν οὐδε θεριζουσιν = Zij zaaien niet en maaien niet.

**Opdracht 2** (Antwoorden staan aan het einde van deze les!)• **Vertaal:**

- a. Ἀνανιας και Σαπφισα
- b. Ἡσαιας γραφει
- c. Ἰακοβ και Ἡσαυ
- d. Ἰωαννης βαπτισει;
- e. ἩΡΩΔΗΣ
- f. ἸΩΗΛ
- g. ΜΑΘΘΙΑΣ
- h. φυγειν
- i. τί ζητεις;
- j. τον σταυρον φερειν
- k. Ὀμερος Ἕλλην ἐστιν. Ἀβρααμ Ἕλλην οὐκ ἐστιν.
- l. ειπέ μοι, τίς Τερτιος ἐστιν;

**1. 9 Klassieke achtergrondinformatie** (de vet gedrukte letters geven de klemtoon aan.)**De ILIAS**

*Het heldendicht de **Ilias** bestaat uit 15.688 in versmaat (= een regelmatige afwisseling van lange en korte lettergrepen) geschreven regels. Toch beschrijft het maar 51 dagen van de 10-jarige belegering van de stad Troje door de Grieken. De naam Ilias komt van het Griekse woord **Ilion** = Troje.*

*Waar gaat de Ilias eigenlijk over? Het is een verhaal over heldeneer en ridderlijkheid. Hier volgt de kern van het verhaal:*

De aanvoerder van de Grieken, Agamemnon, de koning van Mykene, had een jonge vrouw geroofd. Dit meisje was een dochter van de priester van de god Apollo.

## BIJBELS GRIEKS LES 1



Het laatste gevecht van Hector, de Trojaanse held.

De vader van het meisje had de god gesmeekt wraak te nemen voor deze daad. En dat gebeurde inderdaad. Apollo stuurde een pestziekte op de Grieken af. Dagelijks rookten de

brandstapels van de gestorvenen. De toestand werd kritiek.

Een waarzegger vertelde dat het meisje onmiddellijk moest worden teruggegeven; dan pas zou de dodelijke ziekte verdwijnen. Agamemnon wilde het meisje best wel teruggeven, maar dan moest hij wel het slavinetje Briseis van Achilles hebben. Achilles vond dat oneerlijk, maar gaf Agamemnon zijn zin.

Tegelijkertijd zwoer hij, niet meer aan de strijd te zullen deelnemen.

Dit had ernstige gevolgen, want de held Achilles was bij de Trojanen zeer gevreesd. Toen dezen hem niet meer op het slagveld zagen, werden ze steeds brutaler en staken zelfs enkele Griekse schepen in brand.

Pas toen de dierbaarste vriend van Achilles, Patroklos, in de strijd door de Trojaanse held Hector werd gedood, gordde Achilles zijn wapenrusting weer aan en ging als een orkaan door de Trojaanse gelederen.

Driemaal achtervolgde hij Hector om de stad Troje en doodde hem toen. Driemaal sleepte hij daarna het lijk van Hector achter zijn zegekar rond de muren van Troje voor zijn woede wat bekoeld was.

Later gaf hij het lijk terug aan de Trojanen, opdat die het plechtig konden begraven. Zo handelde hij eervol, zoals het een Griekse held betaamde.

### Opdracht 3 (Antwoorden staan aan het einde van deze les!)

- Beantwoord de volgende vragen over “De Ilias”.  
U kunt kiezen uit de woorden die onder de vragen staan.
- a. Wie is de hoofdpersoon in de Ilias?
- b. Hoe heette het slavinetje van Achilles?
- c. De vader van de jonge vrouw - door Agamemnon geroofd- was een priester van ...
- d. Hoe heette de dierbaarste vriend van Achilles?
- e. Hoe heette de belangrijkste Trojaanse held?
- f. Van welke stad was Agamemnon koning?

Μυκηνη, Βρισηις, Ἀπολλων, Ἡκτωρ, Ἀχιλλευσ, Πατροκλος.

**Ga niet verder als u deze les bijbels Grieks niet grondig kent!**

**BIJBELS GRIEKS LES 1****Antwoorden oefenopdrachten****Opdracht 1**

γενεσις (genesis)  
ζωνη (dzoonè)  
ψυχη (psuchè)  
καταστροφη (katastrofè)  
χορος (choros)  
βασις (basis)  
εξοδος (exodos)

**Opdracht 2:** *Jezus, Herodes, Paulus, Christus, Petrus* (ἡ πετρα = de rots) ,  
*Nikodemus* ( νικω = ik overwin, ὁ δημοσ = het volk, dus volksverwinnaar), *Israël,*  
*Timotheus, Abraham.*

**Opdracht 3:**

1. Maria en Martha
2. Lazarus en Jezus
3. JEZUS
4. Tertius schrijft (Tertius was de secretaris van Paulus)
5. Felix gaat zitten
6. Herodes zoekt
7. Hoe is hij hier gekomen?

Op de laatste pagina vindt u de antwoorden van de **opdrachten!**

**BIJBELS GRIEKS LES 1****Antwoorden opdrachten****Opdracht 1**

- a Theofilus
- b Gamaliël
- c Kleopas
- d Epafroditus
- e Tabitha
- f Salome

**Opdracht 2**

- |   |                    |   |  |
|---|--------------------|---|--|
| a | Ananias en Saffira | g | MATTIAS                                      |
| b | Jesaja schrijft    | h | vluchten                                     |
| c | Jacob en Ezau      | i | het kruis dragen                             |
| d | Doopt Johannes?    | j | Wat zoek jij?                                |
| e | HERODES            | k | Homeros is een Griek. Abraham is geen Griek. |
| f | JOEL               | l | Zeg mij, wie is Tertius?                     |

**Opdracht 3**

- a Ἀχιλλεύς
- b Βρισηῖς
- c Ἀπολλῶν
- d Πατροκλῶς
- e Ἡκτώρ
- f Μυκηνη

**Maak ook de extra oefening!**

Klik nu links op de site op "[Extra oefeningen](#)" en vervolgens op "[Extra oefening les 1](#)"